

Τμήμα Περιβάλλοντος

Σχολή Τεχνολογίας

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Κανονισμός Πρακτικών Ασκήσεων για τα Μαθήματα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εδραίωση της συνεργασίας μεταξύ του Τμήματος Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Διεύθυνσης του Νομού Λάρισας αποτελεί έναν από τους κυριότερους σκοπούς των Πρακτικών Ασκήσεων Διδασκαλίας (Π.Α.Δ). Μέσω αυτής της συνεργασίας θα προσφερθεί στις/στους φοιτήτριες-φοιτητές μας η δυνατότητα να ερευνήσουν, πώς μπορούν να αξιοποιηθούν οι παιδαγωγικές πρακτικές εντός της σχολικής αίθουσας, να αξιολογήσουν και να παρατηρήσουν συστηματικά τις πρακτικές αυτές και να αναστοχαστούν μέσω αυτής της βιωματικής εμπειρίας τους.

Είναι δεδομένο ότι οι Πρακτικές Ασκήσεις Διδασκαλίας αποτελούν ένα σημαντικό μέρος της Ανώτατης Εκπαίδευσης, καθώς είναι ένας τρόπος σύνδεσης της θεωρίας με την πράξη και συμβάλλουν ενεργά τόσο στην καλύτερη αξιοποίηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που απέκτησαν οι φοιτήτριες-φοιτητές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, όσο και στην ευκολότερη και επωφελέστερη ένταξη των αποφοίτων στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Για τον σκοπό αυτό και με γνώμονα την περαιτέρω ενδυνάμωση των δεσμών του Πανεπιστημίου με το χώρο της εκπαίδευσης προχωρούμε στον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγράμματος Πρακτικών Ασκήσεων Διδασκαλίας των φοιτητριών/φοιτητών της Σχολής μας.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Το πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Διδασκαλίας ενοτήτων Περιβάλλοντος στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, που αφορά στην παιδαγωγική επάρκεια και που προσφέρεται από το Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, θα ισχύει από το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023. Θα πραγματοποιείται στο εαρινό εξάμηνο του 4ου έτους των προπτυχιακών σπουδών και οργανώνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να δίνεται η δυνατότητα ενεργούς συμμετοχής των φοιτητριών/φοιτητών στη ζωή του σχολικού περιβάλλοντος, προκειμένου να εξοικειωθούν οι φοιτήτριες/φοιτητές με αυτό. Πιο συγκεκριμένα, οι Πρακτικές Ασκήσεις Διδασκαλίας (Π.Α.Δ.) ενοτήτων Περιβάλλοντος στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, θα προσφέρονται ως ένα διακριτό μάθημα Παιδαγωγικών Γνώσεων 8^ο εξάμηνο με 5 διδακτικές μονάδες και ECTS. Θα ορίζεται επιβλέπων καθηγητής, ο οποίος θα παρακολουθεί την πορεία της/του φοιτήτριας-φοιτητή και η/ο φοιτήτρια-φοιτητής θα είναι υποχρεωμένη/-ος να του υποβάλλει έκθεση στο τέλος της πρακτικής άσκησης. Ο σύμβουλος-καθηγητής θα αξιολογεί κάθε μικροδιδασκαλία και διδασκαλία, θα συμβουλεύει, θα παρεμβαίνει, θα παρακινεί και θα προτείνει. Ο ορισμός του συμβούλου καθηγητή γίνεται με ανάθεση μαθήματος, η οποία επικυρώνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

1. ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

- Διδακτική εξάσκηση των φοιτητών-φοιτητριών στο κύριο γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, που είναι το Περιβάλλον.
- Ανάπτυξη επαγγελματικής συνείδησης και επαγγελματικής ετοιμότητας των μελλοντικών διδασκόντων του μαθήματος Περιβάλλοντος.
- Εξοικείωσή τους με το σχολικό περιβάλλον και τις απαιτήσεις του εκπαιδευτικού χώρου, που θα τους επιτρέψει να αποκτήσουν ρεαλιστικές απόψεις σχετικά με την εκπαιδευτική διαδικασία.
- Συμμετοχή τους στις διαδικασίες μετάδοσης γνώσης επί του εν λόγω γνωστικού αντικειμένου.
- Συσχετισμός των θεωρητικών και εργαστηριακών γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους με τις επί του πρακτέου συνθήκες.
- Ουσιαστική αλληλεπίδραση με τους μαθητές σε βάθος χρόνου.
- Εφαρμογή καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων με ολοκληρωμένο τρόπο προσαρμοσμένο στις ανάγκες και ιδιαιτερότητες της τάξης τους.
- Ανάλυση πρωτοβουλιών και δημιουργική αντιμετώπιση υπέρβασης προβλημάτων εντός της σχολικής αίθουσας.
- Ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας των φοιτητών/τριών για την αξιολόγηση και αυτοαξιολόγηση των παιδαγωγικών και διδακτικών τους επιλογών μέσω αναστοχαστικών διεργασιών.
- Εξοικείωση των φοιτητών-φοιτητριών με τη διδασκαλία του μαθήματος της πληροφορικής διαμέσου ωριαίων διδασκαλιών προκειμένου να γνωρίσει όλα τα στάδια της διδασκαλίας και να εφαρμόσει τις ποικίλες διδακτικές μεθόδους.

2. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Το αντικείμενο της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών/φοιτητριών είναι συναφές με το αντικείμενο των σπουδών τους. Με την επιτυχή ολοκλήρωση των μαθημάτων η/ο φοιτήτρια/φοιτητής θα είναι σε θέση να:

- γνωρίζει τους αντικειμενικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη διδασκαλία,
- γνωρίζει το παιδαγωγικό και ψυχολογικό κλίμα της διδασκαλίας
- ορίζει την οργάνωση της σχολικής ζωής,
- γνωρίζει τον ρόλο του εκπαιδευτικού,
- αναζητά, αναλύει και συνθέτει πληροφορίες με τη χρήση των απαραίτητων τεχνολογιών,
- προσαρμόζεται σε νέες καταστάσεις,
- σχεδιάζει και διαχειρίζεται έργα,
- σέβεται τη διαφορετικότητα στην πολυπολιτισμικότητα,
- επιδεικνύει κοινωνική, επαγγελματική και ηθική υπευθυνότητα και ευαισθησία σε θέματα φύλου,
- εργάζεται σε διεπιστημονικό περιβάλλον,
- προάγει νέες ερευνητικές ιδέες και γενικότερα να γνωρίζει τις απαιτήσεις της οργάνωσης και διδασκαλίας του μαθήματος της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε μαθητές και μαθήτριες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

- Οργάνωση και Διεύθυνση σχολικής τάξης (διδακτικός χρόνος, πειθαρχία και αυτοπειθαρχία, κανόνες εργασίας και συμπεριφοράς στην τάξη).
- Μέθοδοι συστηματικής παρατήρησης και αξιολόγησης διδασκαλίας.
- Αναστοχασμός μέσω της αξιοποίησης των θεωρητικών γνώσεων, πάνω στους υφιστάμενους περιορισμούς και τις δυνατότητες των πρακτικών διδασκαλίας και οργάνωσης του σχολικού προγράμματος.
- «Συμβουλευτική» ετοιμότητα με στόχο τη σωστή διαχείριση των προβλημάτων που προκύπτουν σε επίπεδο σχολικής τάξης.
- Αξιολογητική ετοιμότητα με στόχο την τροποποίηση της διδασκαλίας σε περιπτώσεις μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες ή προβλήματα συμπεριφοράς.
- Οργάνωση και υλοποίηση διδασκαλίας σύμφωνα με τις αρχές και της μεθόδους της σύγχρονης διδακτικής.

4. ΕΞΕΥΡΕΣΗ ΘΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Έπειτα από συνεννόηση με την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια διεύθυνση του Νομού Λάρισας (και έχοντας εξασφαλίσει την άδεια που απαιτείται για τις πρακτικές ασκήσεις διδασκαλίας από το Υ.ΠΑΙ.Θ.) θα προκύπτει μια λίστα Δημοτικών, Γυμνασίων και Λυκείων του Νομού, με τα οποία θα μπορούμε να συνεργαστούμε. Οι φοιτήτριες/φοιτητές θα επιλέγουν από αυτή τη λίστα σε ποιο σχολείο θα εξυπηρετηθούν, το οποίο θα το δηλώνουν στο σύμβουλο-καθηγητή μετά από συνεννόηση μαζί του.

5. ΕΞΑΜΗΝΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Οι Π.Α.Δ. θα προσφέρονται ως Ελεύθερο Επιλογής Μάθημα Παιδαγωγικών Γνώσεων με 5 διδακτικές μονάδες και ECTS κατά το εαρινό εξάμηνο του 4^{ου} έτους (8^ο εξάμηνο) που ανήκει στο Πρόγραμμα Διδακτικής και Παιδαγωγικής Επάρκειας του Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Οι φοιτήτριες/φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να συμπεριλάβουν στις δηλώσεις μαθημάτων τους τις Π.Α.Δ., στο αντίστοιχο εξάμηνο. Με την έναρξη των εξαμήνων, οι φοιτήτριες/φοιτητές μπορούν να δηλώνουν τα σχολεία και τις περιοχές που τους εξυπηρετούν. Σε κάθε σχολική αίθουσα μπορούν να βρίσκονται 4-6 άτομα ταυτοχρόνως, αναλόγως με τη διαθεσιμότητα των σχολείων και το πλήθος των φοιτητριών/φοιτητών που έχουν δηλώσει το συγκεκριμένο εξάμηνο την Π.Α.Δ.. Κατά συνέπεια, εφ' όσον συμπληρωθεί ο αριθμός φοιτητών που το κάθε σχολείο μπορεί να φιλοξενήσει, οι φοιτήτριες/φοιτητές θα δηλώνουν κάποιο άλλο σχολείο από τη λίστα που θα προσφέρεται. Το κάθε σχολείο θα μας ενημερώνει με την έναρξη του σχολικού έτους αναφορικά με το πόσους φοιτητές μπορεί να δεχθεί. Είναι σαφές ότι η λίστα με τα συνεργαζόμενα σχολεία ενδέχεται να αλλάζει κάθε καινούργιο - ακαδημαϊκό και σχολικό - έτος. Το κάθε εξάμηνο της Π.Α.Δ. θα χωρίζεται σε τρία στάδια. Η περιγραφή που ακολουθεί θα ισχύει και για τα δύο εξάμηνα.

- Στο **πρώτο στάδιο**, που θα διαρκεί 4 εβδομάδες, οι φοιτήτριες/φοιτητές θα πηγαίνουν στο σχολείο μια φορά την εβδομάδα (ή και δυο, αναλόγως

το κλίμα συνεργασίας που είτε θα αναπτύξουν είτε όχι με τους εκπαιδευτικούς εκεί) και θα παρακολουθούν το μάθημα της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Πρόκειται για απλή παρατήρηση. Ο φοιτητής δεν μπορεί να παρέμβει στο έργο του εκπαιδευτικού, εκτός εάν του ζητηθεί να συνδράμει σε κάτι. Επιστρέφοντας από το σχολείο οι φοιτήτριες/φοιτητές θα σημειώνουν στο φύλλο παρατήρησης (το οποίο θα βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος) οτιδήποτε έκριναν ως αξιομνημόνευτο μέσα στη σχολική αίθουσα.

- Στο **δεύτερο στάδιο**, που θα διαρκεί εξίσου 4 εβδομάδες οι φοιτήτριες/φοιτητές θα καλούνται να πραγματοποιήσουν εικονικές διδασκαλίες-μικροδιδασκαλίες στους συμφοιτητές τους. Θα πρέπει να επιλέξουν να διδάξουν όποια ενότητα επιθυμούν, η οποία, όμως, θα πρέπει να ανήκει στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών, που αφορά στο μάθημα Περιβάλλοντος ή στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών της κάθε σχολικής βαθμίδας και να αποτελεί ενότητα των βιβλίων που διδάσκονται (κυρίως, όσον αφορά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση). Σ' αυτό το στάδιο θα πρέπει οι φοιτήτριες/φοιτητές να προετοιμάζουν-συμπληρώνουν το σχέδιο μαθήματος (το οποίο θα βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος) και να προσπαθούν να ανταπεξέλθουν εντός της αίθουσας σε οτιδήποτε μπορεί να προκύψει. Ο υπεύθυνος καθηγητής αξιολογεί τη διδασκαλία τους (σε φόρμα που δεν εμφανίζεται εκείνη τη στιγμή στις/στους φοιτήτριες/φοιτητές, αλλά τους παραδίδεται με το πέρας του ακαδημαϊκού έτους και εφ' όσον έχουν επιτύχει στις αξιολογήσεις και στις διδασκαλίες που θα διενεργηθούν). Στο εν λόγω στάδιο οι φοιτήτριες/φοιτητές θα πρέπει να πραγματοποιήσουν και 2 (τουλάχιστον) επισκέψεις στα σχολεία που «ανήκουν».
- Στο **τρίτο στάδιο**, οι φοιτητές θα αναλαμβάνουν την τάξη μόνοι τους και ο κάθε ένας από την τετραμελή ομάδα θα διδάσκει ένα ωριαίο μάθημα. Προφανώς, αυτό θα γίνεται αφού γνωστοποιηθεί το ωρολόγιο πρόγραμμα του κάθε σχολείου και τις ημέρες και ώρες που τα σχετιζόμενα μαθήματα με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση διδάσκονται. Και πάλι οι φοιτήτριες/φοιτητές θα πρέπει να συμπληρώσουν-προετοιμάσουν το σχέδιο μαθήματος που θα διδάξουν, που θα πρέπει να ανήκει στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών που αφορά στο μάθημα της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ή στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών της κάθε σχολικής βαθμίδας και να αποτελεί ενότητα των βιβλίων που διδάσκονται (κυρίως, όσον αφορά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση). Η αξιολόγηση θα γίνεται από τον υπεύθυνο καθηγητή και η φοιτήτρια/ο φοιτητής θα λαμβάνει τον πλήρη φάκελο αξιολόγησης (σε φόρμα που δεν εμφανίζεται εκείνη τη στιγμή στις φοιτήτριες/φοιτητές, αλλά τους παραδίδεται με το πέρας κάθε εξαμήνου Π.Α.Δ., και εφ' όσον έχουν επιτύχει στις αξιολογήσεις και στις διδασκαλίες που θα διενεργηθούν).

6. ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

6.1. ΕΙΚΟΝΙΚΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ-ΜΙΚΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ

Οι εικονικές διδασκαλίες-μικροδιδασκαλίες είναι μια μορφή εξέτασης-άσκησης που πραγματοποιείται από τους φοιτητές/φοιτήτριες. Στοχεύουν στο να εκπαιδεύσουν τους μελλοντικούς εκπαιδευτικούς στη σχεδίαση και πραγματοποίηση του συγκεκριμένου μαθησιακού αντικειμένου. Η εξάσκηση αυτή, αρχικά έχει εικονικό χαρακτήρα (μεταξύ συμφοιτητών) και καταλήγει να λαμβάνει πραγματικές διαστάσεις με την υλοποίηση πραγματικής διδασκαλίας σε κανονική τάξη.

- Επιλέγεται μια ενότητα από μαθήματα της ειδικότητας του Περιβάλλοντος, που διδάσκονται στα σχολεία.
- Αναλύεται το περιεχόμενο του μαθήματος, εντοπίζονται λέξεις-κλειδιά και

- οργανώνεται μια διδακτική παρέμβαση.
- Φτιάχνεται το σχέδιο μαθήματος.
- Ετοιμάζεται το διδακτικό υλικό.
- Στέλνεται ηλεκτρονικά το σχέδιο μαθήματος στον σύμβουλο-καθηγητή πριν από τη διδασκαλία.

6.2. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ

- Σε κάθε τάξη μπορούν να παρακολουθούν 4-6 άτομα ταυτόχρονα.
- Η είσοδος των φοιτητριών/φοιτητών γίνεται συγχρόνως με τους μαθητές και δεν επιτρέπεται η είσοδος σε τάξη που έχει αρχίσει το μάθημα.
- Οι φοιτήτριες/φοιτητές συνίσταται να κάθονται στο πίσω μέρος της τάξης.

6.3. ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Επιλογή περιεχομένου: περιγραφή βασικών επιλογών για το περιεχόμενο που θα αποτελέσει τη βάση για τη διδασκαλία. **Μεθοδολογικές επιλογές:** αν η οργάνωση βασίζεται σε διάλεξη από μέρους του εκπαιδευτικού, σε διάλογο στην τάξη, σε πρακτικές δραστηριότητες, σε κυκλικό εργαστήριο, σε εργασία σε ομάδες ή σε дуάδες.

Διδακτικά υλικά: αναφέρονται τα υλικά που τυχόν θα χρησιμοποιηθούν κατά την πραγματοποίηση της διδασκαλίας.

Αξιολόγηση διδασκαλίας: σχέδιο ενεργειών με τις οποίες συλλέγονται δεδομένα, προκειμένου να αξιολογηθούν οι μαθητές, τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων που επιλέγονται και χρησιμοποιούνται, οι στρατηγικές που υιοθετούνται.

Θέματα ασφάλειας που σχετίζονται με το αντικείμενο διδασκαλίας και η επικινδυνότητα που μπορεί να υπάρχει σε χειρισμούς κατά τη διάρκεια του μαθήματος χρειάζεται να διατυπωθούν.

6.4. ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ-ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

- Αξιολογεί κάθε μικροδιδασκαλία και διδασκαλία.
- Συμβουλεύει, παρεμβαίνει, παρακινεί, προτείνει.

6.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Κάθε φοιτήτρια και φοιτητής σχεδιάζει, οργανώνει, παρουσιάζει και αποστέλλει εκ των προτέρων τον φάκελο με τις δραστηριότητες, που σκοπεύει να υλοποιήσει στην τάξη του σχολείου, ώστε να αποφευχθούν τυχόν λάθη, αλλά και να αναδειχθούν καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις, που μπορούν να εφαρμοστούν εντός της σχολικής αίθουσας.

- Ο τελικός φάκελος παραδίδεται με το πέρας των παρακολουθήσεων, των εικονικών διδασκαλιών-μικροδιδασκαλιών και διδασκαλιών που θα έχουν πραγματοποιηθεί.
- Περιλαμβάνει το ολοκληρωμένο πρόγραμμα που σχεδίασε, οργάνωσε και υλοποίησε με την αξιολόγησή του, καθώς και την αυτοαξιολόγηση του φοιτητή ή της φοιτήτριας.
- Έπειτα από κάθε εικονική διδασκαλία-μικροδιδασκαλία και διδασκαλία που πραγματοποιείται, ο σύμβουλος-καθηγητής αξιολογεί τους φοιτητές/τις φοιτήτριες.
- Κάθε φορά που τελειώνει μια εικονική διδασκαλία-μικροδιδασκαλία, όπως και κάθε διδασκαλία, γίνεται συζήτηση μεταξύ των μελών της ομάδας και του συμβούλου για τυχόν απορίες, παραινέσεις και ανατροφοδότηση.
- Η αυτοαξιολόγηση έπεται της αξιολόγησης που κάνει ο σύμβουλος-καθηγητής.